

מעל פסגת הר הצופים

סיור היסטורי בקמפוס האוניברסיטה העברית

האוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים, אָם האוניברסיטאות בישראל, נוסדה בשנת 1918 ונפתחה רשמית בשנת 1925 על הר הצופים. האוניברסיטה העברית היא מוסד אקדמי רב-תחומי בעל שם עולמי להוראה ולמחקר. לאוניברסיטה קשרים ענפים עם הקהילה האקדמית והמדעית בארץ ובעולם, וחוקריה זוכים בכשליש ממענקי המחקר התחרותיים בישראל. אלפי סטודנטים לומדים וחוקרים באוניברסיטה העברית בשאיפה למצוינות. האוניברסיטה שמה דגש על מחקר ועל לימודים לתארים מתקדמים. תכניות מיוחדות וכינוסים אקדמיים מושכים לכאן סטודנטים רבים וחוקרים מעבר לים. האוניברסיטה העברית מעניקה יותר תוארי דוקטור מכל אוניברסיטה ישראלית אחרת, ואת בוגריה אפשר למצוא בתפקידי מפתח בכל תחום בחברה.

האוניברסיטה עושה לרווחת הקהילה בהפצת ידע ובקידום נוער ופועלת בענייני משפט, חברה ובריאות. מיעדיה של האוניברסיטה העברית: להכשיר מנהיגות ציבורית, מדעית, חינוכית ומקצועית; לשמר ולחקור את המורשת היהודית והתרבותית, הרוחנית והאינטלקטואלית; להרחיב את גבולות הדעת למען האנושות כולה.

מעל פסגת הר הצופים

סיור היסטורי בקמפוס האוניברסיטה

ב

ט"ו באב תרע"ח (24 ביולי 1918) היה יום חג לאנשי התנועה הציונית וליהודי ירושלים. ביום זה הונחו בחלקת האוניברסיטה שבהר הצופים אבני פינה לייסודה. יותר מתשעים שנה חלפו מאז, והארץ והאוניברסיטה ידעו תהפוכות רבות.

אנו מזמינים אתכם לצאת עמנו למסע היסטורי אל פסגת הר הצופים. האתרים הנמצאים במרחק נגיעה מכאן מספרים על חזון הקמת האוניברסיטה ועל דרך התפתחותה לאורך תקופת המנדט עד מלחמת העצמאות (1948) שבה גלתה האוניברסיטה מההר.

נתחיל את הסיור במבואת קומת הכניסה לבניין המנהלה (סמוך לפורום) מול הציור של טקס הפתיחה של האוניברסיטה.

1

בציור למעלה:

בלפור נאם ופיליכובסקי צייר: האירוע הציוני המרכזי של העיר ירושלים - טקס פתיחת האוניברסיטה

למטה:

קרוב לעשרת אלפים איש התקבצו ובאו אל ההר להשתתף בטקס ההיסטורי החשוב

לצייר את הרגע

ה ציור מתעד את טקס הפתיחה הרשמית של האוניברסיטה העברית ב-1 באפריל 1925. הטקס היה אירוע ציוני רב משתתפים, מהבולטים שידעה הארץ בתקופת המנדט.

הדיונים בדבר הקמתה של אוניברסיטה יהודית החלו בשנות השמונים של המאה התשע-עשרה. באותה עת בלטה הצעתו של פרופ' הרמן שפירא להקים בית מדרש ושמו "תחכמוני" בלב המושבות העבריות. ההצעה שהוצגה כבר בקונגרס הציוני הראשון (1897) קבעה כי לאוניברסיטה נועד תפקיד מרכזי במעשה הציוני. חיזוק לתפיסה זו ניתן בחוברת "בית ספר גבוה יהודי" שפרסמו בשנת 1903 חיים ויצמן, מרטין בובר וברטולד פייבל. בחוברת גובש הרעיון לייסודה של האוניברסיטה, ומחבריה ראו בה גורם מהפכני שיביא עמו מודרניזציה לעם היהודי. בשנת 1913 קיבלה ההסתדרות הציונית החלטה על הקמת אוניברסיטה. ערב מלחמת העולם הראשונה נרכשה חלקת קרקע בהר הצופים בעבור האוניברסיטה, ואולם עקב המלחמה נדחה מעשה ההקמה.

הצייר ליאופולד פיליכובסקי (Pilichowski) הנציח בציורו את נאומו של הלורד ארתור ג'יימס בלפור. הלורד בלפור, אורח הכבוד בטקס, סיים את נאומו במילים: "אני מכריז עתה על פתיחתה של האוניברסיטה העברית בירושלים". מלאכת הציור נמשכה כשנתיים ימים ואגדות מספר נקשרו בה. על פי אחת מהן פיליכובסקי עצמו לא נכח בטקס, אלא הגיע אל העיר יומיים לאחר מכן וצייר את הטקס לפי צילומים בשחור לבן. הוא הקפיד לצייר את בימת הכבוד לפרטיה, ואכן אפשר לזהות בה אישים רבים וחשובים שהשתתפו באירוע. בקהל נראית דמותו של הצייר טרוד במלאכתו.

לפני שנתאר את הקמת המבנים, המכונים והפקולטות באוניברסיטה, נשוב לראשית הדרך אל המקום שבו הכול התחיל: אתר אבני הפינה. האתר נמצא בגינת הכניסה לבניין האקדמיה לאמנות בצלאל (מזרח).

2

למעלה:

גלעד אבני הפינה. הרעיון לציין את מקומן באנדרטה היה של פטריק גדס, האדריכל הראשון שעסק בתכנון האוניברסיטה

משמאל:

החכם באשי מיפו, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, חותם על מגילת היסוד של האוניברסיטה

אתר אבני הפינה

במקום זה, נוכח פני המדבר, בקצה החלקה שרכשה ההסתדרות הציונית, הונחו אבני הפינה של האוניברסיטה. מיד לאחר קבלת אישור משלטונות הצבא הבריטי, הטילה המשלחת הציונית (ועד הצירים) את עבודת התכנון וההפקה על ועדה מיוחדת בראשותו של מרדכי בן הלל הכהן, מנהל המשרד הציוני בירושלים. במקום אבן פינה אחת, הוחלט להניח שתיים – עשרה אבנים כמניין שבטי ישראל, אך לבסוף בלחץ גופים מהיישוב היהודי נוספו עוד אבנים. לקראת השעה חמש אחר הצהריים, מועד הטקס, התקבצו ובאו אלפים מכל רחבי הארץ ובהם המופתי של ירושלים והגנרל אדמונד אלנבי. משמר כבוד של חיילי הגדודים העבריים קיבל את האורחים המכובדים. לקול שירת המקהלה ירד חיים ויצמן, ראש ועד הצירים, למקום החפירה של אבני הפינה והניח את האבן הראשונה בשם התנועה הציונית. כשתמה הנחת האבנים, הונחה עליהן מגילת היסוד. לאחר מכן, נאם ויצמן ונקראו מכתבי ברכה.

אף שנודעה חשיבות לאבני הפינה וגם הוקם להן גלעד (1920), כבר במחצית השנייה של שנות העשרים לא נותר זכר לקיומן. אם פורקו לצורכי הרחבת הקמפוס, הונחו ביסודותיהם של מבנים חדשים שנבנו בהר, או שמא נגנבו – איש אינו יודע.

נתקדם לעבר מקום טקס הפתיחה של האוניברסיטה (1925). נטפס לעבר מבני המכון ליהדות זמננו. נעבור בין המבנים ונהנה מצל האורנים. כאן הייתה חצר האחוזה של משפחת היל, שממנה נרכש השטח להקמת האוניברסיטה.

3

משמאל: בשטח אחת גריי היל, אחרי שנבנו עוד בניינים הוקמו מכוני המחקר הראשונים שחלקם שימשו לימים בסיס לפקולטה למדעי הטבע. היום משמש הבניין את המכון ליהדות זמננו ע"ש אברהם הרמן

למטה: המכון למתמטיקה, ראשון המכונים ששילבו מחקר והוראה

מאחווה למכוני האוניברסיטה

וסדותיה הראשונים של האוניברסיטה שכנו בבנייני אחוזת משפחת היל מליברפול שבאנגליה ובבניינים שהוקמו בשטח האחזה. בני הזוג היל הקימו כאן בסוף המאה התשע-עשרה אחוזת קיץ ונהגו לבלות בה מדי שנה בשנה. ערב מלחמת העולם הראשונה מצא ד"ר ארתור רופין מהמשרד הארץ ישראלי את חלקת הקרקע הזו ראויה ומתאימה להקמת אוניברסיטה. בתרומתו של הנדבן יצחק לייב גולדברג החלה פעילות הרכישה, והסתיימה רק אחרי מלחמת העולם הראשונה, ביולי 1920.

בפברואר 1923 הגיע פרופסור אלברט איינשטיין לשטח המיועד לאוניברסיטה, במסגרת מסעו בארץ וקידום רעיון הקמת האוניברסיטה. במקום זה נשא איינשטיין דברים בשפה הצרפתית על תורת היחסות הכללית, לא לפני שהתנצל בפני הקהל על שאינו דובר עברית. הרצאתו הייתה להרצאה המדעית הראשונה שניתנה באוניברסיטה העברית.

הבניין המרכזי באחוזת היל עבר שינויים בתכנון הארכיטקטוני כדי להתאימו לשימוש המכון לכימיה. לימים הורחב הבניין והוקמו לידו המכון למיקרוביולוגיה, המכון למתמטיקה (אפשר לזהות את הבניין על פי משפט פיתגורס החקוק באבן מעל דלת הכניסה) והמכון לפיזיקה (המשולב כיום בתוך בניין בצלאל). הקמת המכונים סימלה את דרכה המדעית של האוניברסיטה שנבנתה לפי המודל האירופי של מוסד מחקר.

נתקדם לעבר מקום טקס הפתיחה של האוניברסיטה. לפני המסדרון המקורה המוביל לבית הלל נפנה שמאלה ונרד במדרגות, נפנה שוב שמאלה לעבר התאטרון (הידוע בשם אמפיאטרון) עד שנגיע לשעריו ונחזה ביופיו המרהיב של המקום ובנוף המדבר הניבט ממנו.

4

למעלה: התאטרון היום. כאן אל מול בני המזרח, על בימת עץ זמנית, הוכרז על כתיחת האוניברסיטה

משמאל: כעשור לאחר טקס הפתיחה הוכשר תאטרון הטרסות הזמני לתאטרון של קבע עם ספסלים, בימה ואולמות

תאטרון המעלות

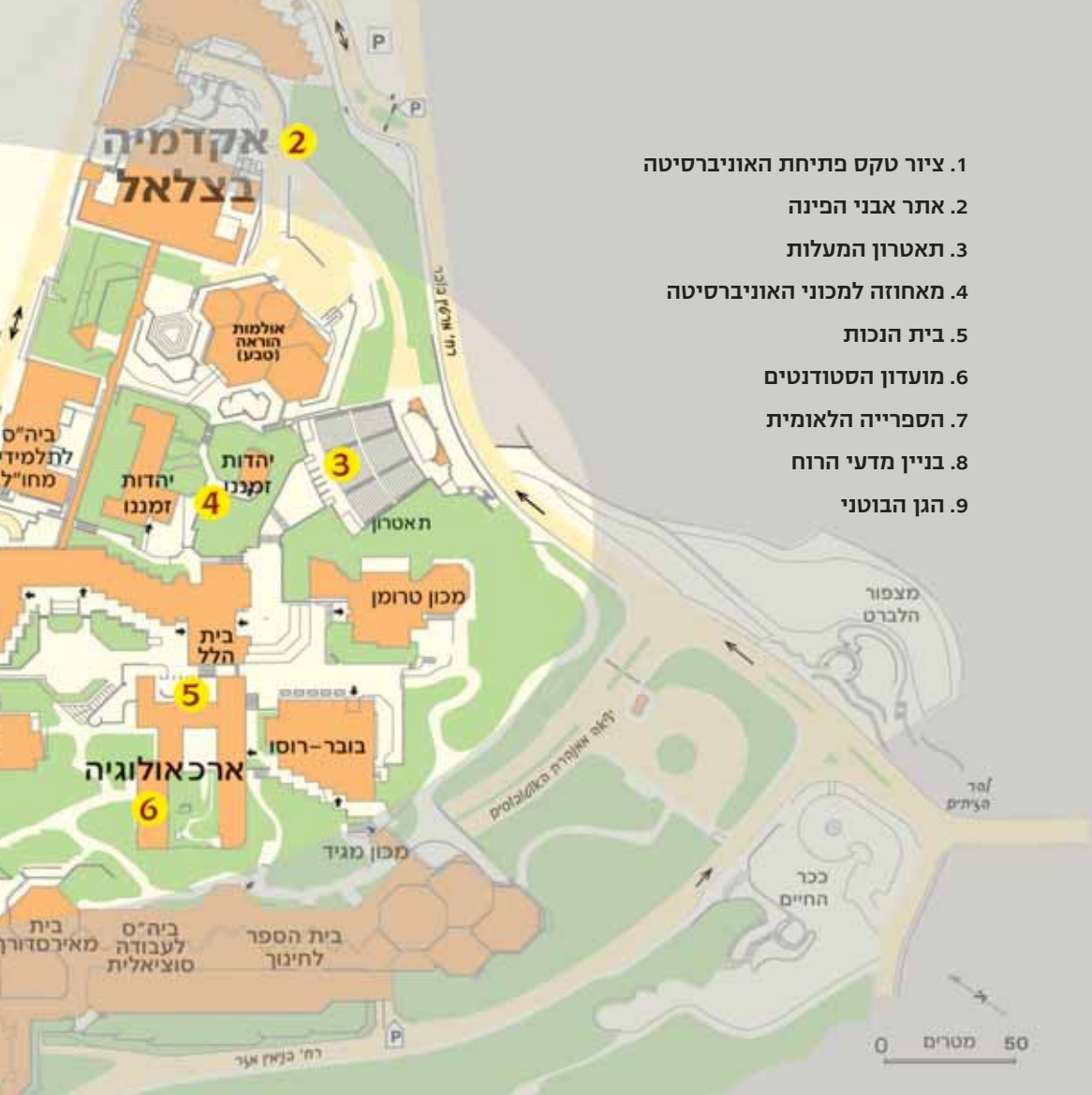
נוף המדבר נבחר לשמש תפאורה לטקס הפתיחה הרשמי של האוניברסיטה, כמו באירוע הנחת אבני הפינה. פתיחת הטקס נקבעה לאחר הצהריים, שעה שהשמש נוטה מערבה. על גבי המדרון הוקמו טרסות ישיבה ובמורד – בימת הכבוד. במסגרת ההכנות לטקס נשלחו כמה צעירים לרקוד על הבימה כדי לבדוק את מידת יציבותה.

על בימת עץ, בלא מיקרופון או אמצעי הגברה אחר, נאמו בזה אחר זה: הרב הראשי לארץ ישראל הרב אברהם יצחק הכהן קוק (הראי"ה); הד"ר חיים ויצמן; הלורד בלפור; הנציב העליון לארץ ישראל סר הרברט סמואל והמשורר חיים נחמן ביאליק. בנאומו אמר ביאליק: "חלונות הבית הזה ושעריו יהיו אפוא פתוחים לארבע רוחות השמים, להביא אליו את כל הטוב והנעלה מכל תנובות רוחו היוצר של האדם בכל הזמנים ובכל הארצות".

במקום שתוכנן בראשונה בידי האדריכל פריץ קורנברג הוקמו כעבור שנים ספסלי קבע במדרון ובימה בסגנון רומי (תכנון: האדריכל בנימין חייקין) שמתנוסס עליה שמה של האוניברסיטה ומתחתייה אולמות ומחסנים.

מאז אירוע הפתיחה ועד היום, להוציא תשע-עשרה שנים שבהן הייתה העיר מחולקת, משמש התאטרון למקום הכינוסים המרכזי של האוניברסיטה. ב־28 ביוני 1967, בתום מלחמת ששת הימים, אירח התאטרון את טקס הענקת תוארי דוקטור ודוקטור לשם כבוד, טקס שבו הוענק תואר דוקטור לשם כבוד לרמטכ"ל רא"ל יצחק רבין.

נפנה אל רחבת פרנק סינטרה. סמוך לבניין בית הלל נבחין משמאל בבניין המכון לארכאולוגיה שעליו מתנוסס השלט "בית נכות לעתיקות היהודים" (מוזיאון לעתיקות היהודים). הרחבה שלפני הבניין נבנתה על תוואי הדרך ההיסטורית בואכה הר הזיתים.

1. ציור טקס פתיחת האוניברסיטה
2. אתר אבני הפינה
3. תאטרון המעלות
4. מאחוזת למכוני האוניברסיטה
5. בית הנכות
6. מועדון הסטודנטים
7. הספרייה הלאומית
8. בניין מדעי הרוח
9. הגן הבוטני

האוניברסיטה העברית בירושלים
The Hebrew University of Jerusalem

קמפוס הר הצופים

5

למעלה: חזית בניין בית הנכות היום.
פעם עבר כאן הכביש הראשי שחצה את
תחומי הקמפוס על ההר

משמאל: מחזית הבניין בולטת אבן
מהחומה השלישית של ירושלים בימי
בית שני, רמז לנושא הבניין ולרציפות
החיים היהודיים בעיר

בית הנכות שהיה למכון

בית הנכות, המשמש את המכון לארכאולוגיה, נחנך בשנת 1941. הקמת הבניין התאפשרה בזכות תרומה נדיבה של גדליהו קוטשר מדרום אפריקה, והוא יועד לשמש מבנה לחוג לארכאולוגיה ומוזיאון. אירועי מלחמת העולם השנייה, מצוקות תקציב וחוסר סיוע של מוסדות האוניברסיטה הקשו על פיתוח בית הנכות. אך על פי כן הצליחו פרופ' אליעזר ליפא סוקניק (לימים מגלה המגילות הגנוזות) וצוותו לאחסן בו ממצאים רבים המשמשים עד היום בסיס למחקר ולהוראה של ארכאולוגיה. בתוך הגינה, מתחת לשלט הנושא את שם הבית, נמצאת אחת מאבני היסוד של הבניין. האבן נלקחה באופן סמלי מחפירות החומה השלישית בירושלים. בערב מלחמת העצמאות נעשו ההכנות לפתיחת מוזיאון במקום, ואולם עקב מאורעות המלחמה התכנית התבטלה, הממצאים הורדו לעיר והושבו רק אחרי 1967.

לפני הקמתו של בית הנכות, נבנה ממערב לדרך מועדון סטודנטים (כיום חלק מהמכון לארכאולוגיה). כדי לזהותו מומלץ להתקדם צפונה ולפנות שמאלה בשביל היורד לעבר מבנה הקמפוס החדש. מצד שמאל נבחין בבניין שכיוונו מזרח-מערב ובחלקו המזרחי מרפסת. בחלקו העליון של הקיר הצפוני בולטים פתחי אוורור עגולים שתכנן הארכיטקט הנודע אריך מנדלסון.

להיכנס לספרייה או
להישאר לשתות קפה?
מבט ממועדון הסטודנטים
אל עבר הספרייה
הלאומית – מוקד החכמה
והדעת בהר

מועדון הסטודנטים

ב

ניין זה שהשקיף על העיר ירושלים נועד למועדון הסטודנטים של האוניברסיטה. על ייעוד השטח ניטש ויכוח נוקב בין הסטודנטים להנהלת האוניברסיטה. הסטודנטים ביקשו להקים במקום מעונות ואילו הנהלת האוניברסיטה התנגדה מחשש שתיפגע יוקרת המוסד. גם ועדה משותפת שדנה בסוגיה המליצה לבנות במקום מעונות סטודנטים. ואולם ביולי 1935, אחרי עשור, הונחה אבן הפינה למועדון, ובפברואר 1937 נחנך המועדון ובו חדר קריאה וחדר עישון, חדר מורים וחדר סטודנטים.

נחזור לרחבת פרנק סינטרה. בצד שמאל (בכיוון צפון-מערב) נראה בניין אבן ומעליו מתנוססת כיפה לבנה. מתחת לכיפה היה חדרו של נגיד האוניברסיטה, לימים נשיאה הראשון הדוקטור יהודה לייב מאגנס. מחדרו שעל הגג השקיף מאגנס על פני העיר והאוניברסיטה. נתקדם לעבר הבניין ונעצור מחוץ לארקדה (מעבר מקורה מקושת) המחברת את בניין הספרייה הלאומית (משמאל) לבניין המכון למדעי היהדות ומדעי הרוח הכלליים (מימין). שני הבניינים שהוקמו בסוף שנות ה-30 של המאה ה-20, היו בעבר הבולטים ביותר בנוף ההר וכיום הם משמשים את הפקולטה למשפטים. בגינה הנוטעה בחזית המבנים (בכיוון מזרח) נערך טקס החזרה אל ההר ב-9 ביוני 1967, עוד בטרם הסתיימה מלחמת ששת הימים.

7

למעלה: חזית בניין הספרייה הלאומית (היום בניין הכקולטה למשפטים) הנשקפת ממרפסת מועדון הסטודנטים

למטה: מבט אל עבר הגינה ליד בית הספרים ומתחנתיה מגרש הספורט והאולם שהיו בשימוש עד 1948

ספרייה בהר

ב

שנת 1919 קיבלה ההסתדרות הציונית חסות על 'ספריית אברבנאל' הירושלמית מתוך כוונה להסב אותה לספרייה לאומית. כעבור שלוש שנים לערך, נחתם הסכם בין ההסתדרות הציונית לקרן וולפסון, בדבר הקמת בניין לספרייה מכספי עיזבונו של נשיא ההסתדרות הציונית דוד וולפסון. ביולי 1926 הונחה אבן הפינה לבניין בתכנונם של האדריכלים פטריק ג'ס, פרנק מירס ובנימין חייקין. ואולם הבנייה התעכבה, עקב קריסתה של חברת הבנייה "סולל בונה" ורעידת אדמה שהתרחשה ב־1927 בארץ וירושלים והסבה נזקים ליסודות הבניין. באפריל 1930 ניצב על ההר בניין הספרייה עשוי אבן מסותתת ולאשו כיפה.

יניס אל בניין הפקולטה למשפטים ונפנה שמאלה למסדרון המוביל אל בניין הספרייה. בדרכנו נבחין בצד ימין (מערב) בכתובת המציינת את שמו של המבנה ואת שנת הקמתו. עוד נוכל להבחין באיכות הבנייה ובמאפייניה. נעלה במדרגות אל אולם הכניסה, המשמש היום את ספריית משפטים. אף שעבר שינויים בעיצובו הפנימי נוכל להתרשם מגודלו של האולם.

אולם הקריאה כלל מאה וארבעים מקומות ישיבה והיו בו חמישים וחמישה אלף ספרים לערך. בבניין היה מרחב אחסון מיוחד, בתנאי אוורור נאותים, לעוד כשלוש מאות אלף ספרים. האולם המרכזי של הספרייה שימש מיום הקמתו לכינוסים ולאירועים, ובכל שנה התקיימו בו טקסים לציון פתיחת שנת הלימודים. מ-1948 עד 1967 הועברו מבית הספרים אוספים רבים למחלקות האוניברסיטה שהיו פזורות בעיר ולאחר מכן לבית הספרים הלאומי החדש שנבנה בגבעת רם.

נשוב דרך המסדרון אל הבניין הסמוך, שהוקם בקו אחד עם בניין הספרייה, בניין המכון למדעי היהדות. בחלל הכניסה עיצוב מרשים: תקרה גבוהה וקירות מצופים שיש. במרפסת הקומה השנייה הפונה אל המבואה נקבע סורג ברזל מעוטר בסמלי שנים-עשר השבטים. האולם המרכזי היה בקומת הכניסה מול הפתח, ובימת המרצה דמתה לקשת קמורה בקיר המעוגל.

למעלה:

סטודנטיות בהר בשנות ה-40. בראשית עשור זה היו מעט יותר מאלף סטודנטים

תשמאל:

בניין המכון למדעי היהדות (היום בניין הפקולטה למשפטים). הבניין אירח את הפקולטה למדעי הרוח ומכונים נוספים

בניין למדעי הרוח

המכון למדעי היהדות החל לפעול בדצמבר 1924, חודשים אחדים לפני טקס הפתיחה הרשמי של האוניברסיטה. הקמת הבניין התאפשרה לאחר עיכובים רבים בזכות תרומתה של משפחת רוזנבלום מארה"ב לזכר אבי המשפחה שלמה (סול) רוזנבלום שגייס תרומות להקמת המכון ולפיתוחו והרים תרומה לספריית המכון.

במרוצת השנים נעשו שינויים רבים, תוספות והתאמות בחדרי הבניין השונים. האולם הראשי שימש לא רק להוראה אלא גם לכינוסים ציבוריים, לאומיים ואקדמיים ולנשפים ולפעילויות תרבות של סטודנטים.

נלך מעט לאורך המסדרון בקומת הכניסה ובקומה העליונה.

באוקטובר 1940, עוד בטרם הסתיימו פעולות הבנייה, אכלסה האוניברסיטה את הבניין עקב מחסור חמור בחדרי הוראה ומחקר. עד לסוף תקופת המנדט אירח המכון במבנהו את המכון למדעי המזרח ואת הפקולטה למדעי הרוח שהוקמה בשנת 1928. שילוב זה של מכון ופקולטה מעיד על השינוי שהתרחש באוניברסיטה במהלך התקופה ועל המעבר מאוניברסיטה של מכוני מחקר לאוניברסיטה המקיימת גם פעילות הוראה.

נצא מבניין משפטים ונרד לכביש שמעברו השני הגן הבוטני. ניכנס לגן הבוטני מהכניסה הראשית, מול בניין המנהלה (מקום תחילת הסיור). נעבור ברכת מים ומשם נמשיך בשביל הגן ימינה עד לרחבה גדולה. ממערב לרחבה נמצאת מערת ניקנור.

למעלה: פינה בגן הבוטני בדרך למערת ניקנור. הגן הוא אוסף בוטני ייחודי אבל לא היחיד שהיה בהר. אוספים כאלה קיימים עד היום באוניברסיטה ומשמשים למחקר

משמאל: גלוסקמה מתוך מערך מערות הקבורה של ההר. המפורסמת בגלוסקמות הייתה זו של משפחת ניקנור

הגן הבוטני ע"ש מונטגיו למפורט

ק

רוב למועד פתיחת האוניברסיטה החלו הכנות לנטיעת גן בוטני "מדעי יישומי" לזכרו של מונטגיו למפורט. אביו של המנוח תרם את חלקת האדמה של המשפחה בהר הצופים לטובת נטיעתו של הגן. התכנית לנטיעת הגן בחלקה המשפחתית נדחתה בשל קשיים שונים ורק אחרי כמה שנים נמצא שטח מתאים לגן בתחומי האוניברסיטה. שש שנים (מ־1932 עד 1938) עסק הבוטנאי אלכסנדר איג במלאכת עיצוב הגן במתכונת "פיטוגאוגרפית ארץ-ישראלית", המדגישה את הזיקה בין חברות הצומח לתנאים הגאוגרפיים. ממשיכי דרכו של איג פעלו לשמר את האוסף הארץ-ישראלי שבגן וכמו כן נטעו נטיעות. לאחר מלחמת ששת הימים נקבע כי הגן יוגדר "שטח ירוק" בקמפוס וישמש גם לצורכי מחקר והוראה. בשנים 2007-2008 נעשו בגן עבודות פיתוח, שימור ושילוט. בנוף העירוני של ירושלים, הגן הבוטני בהר הצופים הוא פינת חמד קסומה.

בשנת 1902 נמצאה בשטח, שלימים היה הגן הבוטני, מערת קבורה שנחפרה ותוארכה לתקופת בית שני. פענוח כתובת שנמצאה על אחת הגלוסקמות במערה גילה כי המערה שייכת למשפחת ניקנור מאלכסנדריה שאביה נודע בתרומתו של שתי דלתות נחושת לבית המקדש. לאחר הקמת האוניברסיטה הועלה הרעיון להשתמש במערה ובשטח הסמוך אליה להקמת פנתאון לאומי. בשנת 1934 הועלו ארצה עצמותיו של יהודה לייב (ליאו) פינסקר, ממנהיגי "חובבי ציון", ונטמנו במערת ניקנור. שבע שנים לאחר מכן נקבר במערה, על פי צוואתו, יו"ר הקק"ל מנחם אוסישקין. באותה עת שב והתעורר דיון על עתיד המערה ועל שימור הקברים בה. רעיון הקמת הפנתאון נגזז עם נטישת ההר עקב מלחמת העצמאות.

במרחב הגן הפורח והמתחדש הסיור בקמפוס ההיסטורי מגיע לסימו. כאן אתם מוזמנים לנוח וליהנות בצל עצי הגן הייחודי הזה.

האוניברסיטה העברית – עובדות ומספרים

קמפוסים: הר הצופים, אדמונד ו' ספרא (גבעת רם), עין כרם ורחובות

סטודנטים: יותר מ־23,000 מישראל ומעוד 65 מדינות

תארים שהוענקו עד כה: יותר מ־120,000

אנשי סגל: יותר מ־1,000 חברי סגל בכיר

פקולטות: הפקולטה למדעי הרוח, הפקולטה למדעי החברה, הפקולטה למשפטים, הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע, הפקולטה לרפואה, הפקולטה לרפואת שיניים, הפקולטה לחקלאות מזון וסביבה ע"ש רוברט ה' סמית, בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית ע"ש ברוואלד ובית הספר למנהל עסקים

מחקר: כ־100 מרכזי מחקר; יותר מ־4,000 מיזמי מחקר

פיתוחים בולטים: **אקסלון** – תרופה לטיפול במחלת אלצהיימר; **דוקטיל** – תרופה לטיפול בסרטן השחלות; **עגבניות שרי** – זן עגבנייה משופר עם חיי מדף ארוכים

פטנטים: יותר מ־6,000 פטנטים על יותר מ־1,750 המצאות נרשמו בידי יישום – החברה לפיתוח המחקר של האוניברסיטה העברית. כ־30% מן הפטנטים הפכו למוצרים הנמכרים ביותר משני מיליארד דולרים בשנה

פרסים לחברי סגל ובוגרים: 8 פרסי נובל, פרס פילדס למתמטיקה, 258 פרסי ישראל, 12 פרסי וולף, 18 פרסי א.מ.ת ו-40 פרסי רוטשילד

בין האישים שפעלו להקמת האוניברסיטה:

אלברט איינשטיין, מרטין בובר, חיים נחמן ביאליק, חיים ויצמן, ברטולד פייבל, הרמן שפירא

החוברת נכתבה בידי **ד"ר אסף זלצר**, המחלקה ללימודי הוראה, בית הספר לחינוך, בליווי חברי הוועדה לתולדות האוניברסיטה **פרופ' חגית לבסקי ופרופ' יהושע בן-אריה**.

בהוצאת האוניברסיטה העברית בירושלים, המחלקה לדוברות, הר הצופים ירושלים 1905
עורכת אחראית: אורית סוליציאנו **עריכה:** אסתר טל **הפקה:** רבקה יובל **עיצוב גרפי:** יובל חפץ